78.893/16

Vlaamse Regering

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers

Art. 2. In het opschrift van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers wordt het woord "nieuwe" opgeheven.

Art. 3. In artikel 3 van het hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt tussen de woorden "elke nieuwe medewerker" en de woorden "het goed en zedelijk gedrag" de zinsnede ", en vervolgens om de drie jaar," ingevoegd;

2° in het vijfde lid wordt het woord "opnieuw" vervangen door het woord "bijkomend";

3° er wordt een zesde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De controle, vermeld in het eerste lid, kan in plaats van de organisatie, vermeld in artikel 2, uitgevoerd worden door een onderwijsinstelling wanneer een medewerker in het kader van een leerprogramma, georganiseerd door die onderwijsinstelling, ingezet wordt in een organisatie, vermeld in artikel 2, door middel van een stageovereenkomst of door middel van een specifieke opleidingsovereenkomst tot uitvoering van een alternerende of duale opleiding. Als de onderwijsinstelling de controle doorvoert, doet ze die controle, in afwijking van het eerste lid, eenmaal per school- of academiejaar voor de start van de aanstelling van de individuele medewerker.";

4° er wordt een zevende lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Met het oog op de controle, vermeld in het eerste lid, heeft de aanstellende organisatie de mogelijkheid om advies in te winnen van een derde organisatie of de controle door een derde organisatie te laten uitvoeren. Deze derde organisatie beschikt eveneens over de mogelijkheid om advies in te winnen bij een andere derde organisatie. De Vlaamse Regering bepaalt de organisaties die deze taken kunnen uitoefenen en de nadere regels hieromtrent. Indien het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, wordt overgemaakt aan een derde organisatie, wordt deze voorafgaand door de aanstellende organisatie geanonimiseerd.".

Art. 4. In artikel 4 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, 1°, worden de woorden "het voorbije jaar" vervangen door de woorden "de voorbije drie jaar";

2° aan het eerste lid wordt een punt 4° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"4° de medewerker wordt aangesteld door middel van een overeenkomst als vermeld in artikel 3, zesde lid, van dit decreet, en de onderwijsinstelling bevestigt dat de controle reeds werd doorgevoerd.";

3° in het tweede lid wordt tussen de zinsnede "conform de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers," en de woorden "en leggen deze medewerkers" de zinsnede "en die op het ogenblik van de aanstelling jonger zijn dan 20 jaar," ingevoegd.

Art. 5. In artikel 5 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, eerste lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2 van dit decreet," en de woorden "kunnen met het oog op de bescherming van minderjarigen" de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid, van dit decreet," ingevoegd;

2° aan paragraaf 2 wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, bevatten persoonsgegevens als vermeld in artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming. De verwerking, vermeld in het eerste lid, is noodzakelijk om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, tweede lid, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De redenen van zwaarwegend algemeen belang betreffen de bescherming van kinderen en jongeren tegen grensoverschrijdend gedrag.";

3° in paragraaf 3, eerste lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2 van dit decreet," en de woorden "treden elk op als verwerkingsverantwoordelijke", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid, van dit decreet," ingevoegd;

4° in paragraaf 3, tweede lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2 van dit decreet," en de woorden "nemen de passende maatregelen", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid, van dit decreet," ingevoegd;

5° in paragraaf 3, vijfde lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2," en de woorden "nemen de passende maatregelen", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid, " ingevoegd.

Hoofdstuk 3. Slotbepaling

Art. 6. De organisaties, vermeld in artikel 2 van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde medewerkers, controleren binnen drie maanden na de datum van de inwerkingtreding van het decreet tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft, het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat op het ogenblik van voorlegging maximaal één maand oud is, van de volgende medewerkers:

1° de medewerkers die voor 1 februari 2023 bij een organisatie als vermeld in artikel 2 van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde medewerkers zijn aangesteld in een activiteit als vermeld in artikel 3, eerste lid, van het voormelde decreet;

2° de medewerkers die na 1 februari 2023 zijn aangesteld maar waarvan de aanstelling meer dan drie jaar geleden heeft plaatsgevonden;

3° de vrijwilligers die krachtens artikel 4, tweede lid, van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde medewerkers voorheen waren uitgezonderd van de controleverplichting, maar door het decreet tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022

houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers wel onder de controleverplichting vallen.

De verplichting tot periodieke controle, vermeld in artikel 3, vangt aan vanaf het ogenblik van voorlegging, als vermeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtredingsbepaling

Art. 7. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2027.

Brussel, … (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Getekend door:Zuhal Demir (Signature)
Getekend op:2026-02-09 15:40:23 +01:0
Reden:Ik keur dit document goed

Zuhal DEMIR

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 3 JUNI 2022 HOUDENDE DE VERPLICHTING VOOR BEPAALDE ORGANISATIES OM EEN UITTREKSEL UIT HET STRAFREGISTER ALS VERMELD IN ARTIKEL 596, TWEEDE LID, VAN HET WETBOEK VAN STRAFVORDERING, TE CONTROLEREN VOOR BEPAALDE NIEUWE MEDEWERKERS, WAT DE MODALITEITEN VAN DE CONTROLE BETREFT

Sinds 1 februari 2023 is het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, in werking. De voorziene evaluatie van het decreet heeft uitgewezen dat het bestaande decreet op een aantal punten dient aangepast te worden. Met dit ontwerp van decreet worden de aanpassingen, voorgesteld in de evaluatie, doorgevoerd.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers vloeide voort uit de beleidsmatige doelstelling, opgenomen in het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 13 oktober 2020 (VR 2020 2310 DOC. 1157/4ter) en de resolutie van 4 juli 2018 betreffende voorstellen voor het versterken van de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag (Parl.St., Vl. Parl. 2017-2018, nr. 1629/4). Artikel 6 van dit decreet voorziet in een evaluatie van het decreet één jaar na inwerkingtreding. Naar aanleiding van de resultaten van deze evaluatie dringen zich enkele wijzigingen, vervat in dit ontwerp van decreet, op.

Daarnaast sluit dit ontwerp van decreet aan bij de huidige versie van het voorstel van herschikking van de Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad. De richtlijn zal strengere regels opnemen in verband met het opvragen van informatie over strafrechtelijke veroordelingen van personen die in dienst treden en contact zullen hebben met minderjarigen. Het is nog niet beslist of het in de richtlijn zal gaan om een verplichting of een mogelijkheid, welke organisaties hierdoor gevat zullen worden en of het toepassingsgebied beperkt is tot beroepsactiviteiten of ook tot vrijwilligersactiviteiten. De tendens van de huidige versie van het voorstel van herschikking van de richtlijn geeft wel aan dat

er op de controle van strafrechtelijke veroordelingen bij de aanwerving van personen, die rechtstreeks en geregeld contact hebben met minderjarigen, moet worden ingezet. Binnen de Europese Unie wil Vlaanderen dan ook voorloper zijn in de bescherming van minderjarigen en de controle van het uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering uitbreiden. Dit blijkt uit het voornemen van de Vlaamse Regering, opgenomen in het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029, om in de jeugdsector en de armoedesector geen onderscheid meer te maken tussen professionelen en vrijwilligers wat betreft de controle van het uittreksel strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering en om in te zetten op een beleidsdomeinoverschrijdend integriteitsbeleid. De beleidsnota 2024-2029 'Jeugd' voorziet in de uitwerking van dit voornemen in OD U.2.1 (p. 32) en de beleidsnota 2024-2029 'Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding' in OD 1.1.2 (p. 86) binnen het beleidsveld 'Opgroeien'.

Naar aanleiding van het voornemen uit het Vlaams Regeerakkoord om de uitzondering voor vrijwilligers in het jeugdwerk te schrappen, werd er het voorbije jaar op regelmatige basis in overleg gegaan met de jeugdsector. Uit deze overlegmomenten bleek de sterke ambitie van het jeugdwerk om op integriteit in te zetten en een constructieve houding om tot een resultaat te komen.

Daarnaast komen de administratieve gevolgen van deze controleverplichting uitgebreid aan bod in zowel het advies van het Horizontaal Overleg Vrijwilligersbeleid, het advieswerk van de Vlaamse jeugdraad en de 'werkgroep verenigingen' binnen het traject Regelrecht. De resultaten van dit traject worden opgenomen in de opvolging en implementatie van dit decreet.

De aanpassingen in dit ontwerp van decreet komen ten slotte tegemoet aan de aanbevelingen van de 'bijzondere commissie voor de evaluatie van de aanpak van seksueel misbruik in de Kerk en in andere gezagsrelaties in het algemeen en van de rol van instellingen en voorzieningen op het terrein van jeugd, welzijn en onderwijs in het bijzonder', opgericht door het Vlaams Parlement.

B. Inhoud

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is alomtegenwoordig. De positie waarin minderjarigen zich bevinden ten aanzien van volwassenen die een gezags-, leidende- of vertrouwenspositie hebben maken hen bijzonder kwetsbaar voor seksueel grensoverschrijdend gedrag. De talrijke negatieve gevolgen voor minderjarigen wanneer zij slachtoffer zijn, liggen aan de grondslag van de totstandkoming van het decreet houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers.

De evaluatie van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers bracht enkele pijnpunten binnen het bestaande beleid naar boven. Het grootste deel van de evaluatie bestond uit een bevraging van de organisaties die onder de controleverplichting vallen. De vragenlijst was specifiek

gericht naar medewerkers die de uittreksels uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering controleren. Deze vragenlijst kende in totaal 501 respondenten en peilde naar de gangbare praktijken maar ook naar de eventuele moeilijkheden en verbeterpunten. Hieronder worden de resultaten weergegeven waarvoor wettelijke of decretale aanpassingen nodig zijn.

Er werd respondenten gevraagd naar de bestaande uitzondering voor vrijwilligers binnen het jeugdwerk. Zo'n 60% van de respondenten, over alle sectoren heen, gaf aan de voorkeur te hebben om de controleverplichting ook op de vrijwilligers binnen de jeugdsector van toepassing te maken. De sector Jeugd heeft namelijk in dergelijke uitzondering voorzien binnen het jeugdwerk maar ook binnen de armoedeorganisaties is er een uitzondering voorzien voor 18- tot 30-jarige vrijwilligers. Deze uitzonderingen worden momenteel geregeld in twee besluiten van de Vlaamse Regering. Naar aanleiding van de evaluatie en de adviezen van de betrokken sectoren worden deze uitzonderingen beperkt en wordt in de plaats daarvan een werkbare regeling ingevoerd die ook voor deze sectoren toepasbaar is, met respect voor hun specifieke eigenheid.
Daarnaast lijkt een periodieke controle van het uittreksel voor bestaande medewerkers, los van de nieuwe controle bij gegronde indicatie, voor heel wat respondenten een goede manier van werken.

In de vragenlijst werden de organisaties ook bevraagd over de beschermde doelgroep(en) van de controleverplichting. 63,3% van de respondenten gaf aan ook mensen met een mentale of fysieke beperking beschermd te willen zien door de controleverplichting.

De resultaten van de evaluatie die werd uitgevoerd conform artikel 6 van voornoemd decreet en die werden meegedeeld op 7 juni 2024 aan de Vlaamse Regering, wezen uit dat het bestaande decreet op een aantal punten dient aangepast te worden:

- De bestaande delegatie aan de Vlaamse Regering om uitzonderingen op de controleverplichting toe te staan, wordt beperkt. Zo kan geen enkele vrijwilliger nog van de controleverplichting worden uitgezonderd, behalve wanneer het gaat om vrijwilligers die bij hun aanstelling jonger zijn dan twintig jaar. Voor deze leeftijdsgroep is de kans immers groot dat het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, blanco zal zijn, aangezien sancties die ingevolge het decreet van 15 februari 2019 betreffende jeugddelinquentierecht worden opgelegd aan minderjarigen, niet worden vermeld. Op die manier wordt de bescherming van minderjarigen versterkt, terwijl tegelijk rekening wordt gehouden met de specifieke realiteit van sectoren waarin veel jongeren actief zijn.

- Uit de evaluatie is gebleken dat sommige organisaties het moeilijk hebben met de beoordeling van niet-blanco uittreksels. Daarom wordt in het decreet de mogelijkheid ingeschreven voor de aanstellende organisatie om de beoordeling van het uittreksel uit het strafregister, als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, uit te besteden aan een derde organisatie, die door de Vlaamse Regering per beleidsdomein of

per sector kan worden aangeduid. Daarnaast wordt voorzien in de nodige ondersteuning door de mogelijkheid om advies in te winnen bij een of meerdere derde betrouwbare organisaties, ook door de Vlaamse Regering aangeduid. Deze ondersteuning wordt zowel aan de aanstellende organisatie geboden als aan de derde betrouwbare organisatie aan wie de controle uitbesteed wordt.

- Voor stagiairs dient een meer werkbare oplossing gevonden te worden, dit om stageplaatsen maar ook individuele stagiairs administratief te ontlasten. Onderwijsinstellingen kunnen in de toekomst de controle van het uittreksel uit het strafregister opnemen, dit eenmaal per school- of academiejaar. Voor de onderwijsinstellingen wordt daarom ook een rechtsgrond voorzien met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens uit het uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering.

- Een periodieke controle om de drie jaar van het uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, voor bestaande medewerkers die wat betreft hun activiteiten reeds onder het toepassingsgebied vielen, zal een bijkomende maatregel vormen in de bescherming van minderjarigen. Naar analogie met de periodieke termijn voorzien in het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters wordt hier ook voor drie jaar gekozen. Voor de medewerkers die werden aangesteld vóór de inwerkingtreding van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wordt een overgangsbepaling voorzien.

- Ten slotte wordt ook het opschrift van het decreet beperkt gewijzigd.

Impactanalyse

Impact op kinderen en jongeren - JoKER

Dit ontwerp van decreet heeft als algemene doelstelling om een grotere bescherming te bieden aan kinderen en jongeren tegen grensoverschrijdend gedrag. Door alle vrijwilligers, met uitzondering van de vrijwilligers jonger dan twintig jaar waarvoor een uitzondering kan worden voorzien door de Vlaamse Regering, onder de controleverplichting te laten vallen, zullen enerzijds vrijwilligers een bijkomende administratieve impact ervaren, anderzijds wordt een grotere bescherming geboden aan minderjarigen door in te zetten op het vermijden van potentiële slachtoffers. Dit initiatief komt tegemoet aan het voornemen opgenomen in het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 om in de gehele jeugdsector in te zetten op een integriteitsbeleid en om het afleveren van het uittreksel te verplichten voor medewerkers binnen het jeugdwerk, naar analogie met alle andere sectoren. De delegatie blijft evenwel behouden in die zin dat de Vlaamse Regering kan bepalen voor welke organisaties of sectoren de controleverplichting niet geldt ten aanzien van vrijwilligers die op het ogenblik van hun aanstelling jonger zijn dan twintig jaar. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan het feit dat het uittreksel uit het

strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, voor personen jonger dan twintig jaar in de meeste gevallen blanco zal zijn, aangezien sancties die ingevolge het decreet van 15 februari 2019 betreffende jeugddelinquentierecht worden opgelegd aan minderjarigen, niet worden vermeld. Gelet op deze realiteit, en het feit dat in sommige sectoren zoals het jeugdwerk in verhouding tot andere sectoren veel minderjarige vrijwilligers actief zijn, zou men kunnen stellen dat de administratieve belasting voor bijvoorbeeld jeugdwerkorganisaties – waarbij de controle doorgaans zou moeten worden uitgevoerd door jongvolwassenen die zelf als vrijwilliger zijn aangesteld – niet in verhouding staat tot de bijkomende bescherming die hiermee kan worden gerealiseerd. Door de delegatie aan de Vlaamse Regering voor deze specifieke gevallen te behouden, wordt tegemoetgekomen aan het engagement uit het Vlaams Regeerakkoord 2024–2029 om de verantwoordelijkheid met betrekking tot de controleverplichting niet bij jongvolwassenen te leggen en wordt hun maatschappelijk engagement op een proportionele wijze ondersteund.

Het voordeel van het uitbreiden van het toepassingsgebied van de controleverplichting naar alle vrijwilligers, met uitzondering van de vrijwilligers jonger dan twintig jaar waarvoor de Vlaamse Regering een uitzondering kan voorzien, bestaat uit de verruiming van de bescherming van minderjarigen tegen grensoverschrijdend gedrag en misbruik. Dit voordeel weegt duidelijk op tegen het nadeel, met name de bijkomende administratieve last voor organisaties die met vrijwilligers werken, waardoor er gekozen wordt voor dit ontwerp van decreet boven de bestaande situatie. Bovendien moet worden benadrukt dat de administratieve last beperkt zou moeten zijn aangezien de aflevering van de uittreksels in de meeste lokale besturen voornamelijk digitaal verloopt.

De toepassing van dit ontwerp van decreet heeft een positieve impact op de kinderrechten. Dit ontwerp van decreet vertrekt namelijk vanuit verschillende kinderrechten en basisbeginselen, vermeld in het kinderrechtenverdrag: het belang van het kind, het recht op leven, overleven en ontwikkeling van het kind, het recht om beschermd te worden tegen seksueel misbruik, mishandeling en verwaarlozing en tegen inbreuk op de morele, lichamelijke en geestelijke integriteit. Dit ontwerp van decreet streeft een versterking van deze kinderrechten na.

Voor kinderen en jongeren kan grensoverschrijdend gedrag op korte en lange termijn zware gevolgen hebben. De gevolgen voor minderjarige slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag zijn bovendien ernstiger dan voor meerderjarigen omdat het vertrouwen in anderen en zichzelf geschaad wordt. Het beschadigen van een vertrouwensband, wat een kind of jongere wordt geacht te hebben met de medewerker van een organisatie die gevat wordt door de controleverplichting van het uittreksel, leidt tot enorme negatieve gevolgen op psychisch vlak en tot gedragsproblemen. Dit ontwerp van decreet tracht de bescherming van minderjarigen ten aanzien van grensoverschrijdend gedrag te versterken.

Zonder dit ontwerp van decreet zou een grote groep van vrijwilligers, los van enig onderscheid met betrekking tot hun leeftijd en de soort organisatie waarin ze aangesteld zouden worden, niet onderworpen zijn aan de controleverplichting van het uittreksel. In deze organisaties lopen minderjarigen dan ook een potentieel groter risico op grensoverschrijdend gedrag. Het alternatief om de situatie van

vandaag de dag te behouden, geeft aan vermeende plegers van grensoverschrijdend gedrag de mogelijkheid om tussen de mazen van het net te glippen.

Na de goedkeuring door het Vlaams Parlement en de bekrachtiging door de Vlaamse Regering, zal het ontwerp van decreet in samenspraak met de gevatte sectoren uitgerold en geëvalueerd worden.

Impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel

In het verlengde van het bestaande decreet is er, ook op basis van dit ontwerp van decreet, een impact op het recht op privéleven en op het recht op arbeid. Door wat volgt is dit legitiem, geschikt, noodzakelijk en evenredig.

De voorgestelde wijzigingen streven een legitiem doel na, met name de bescherming van minderjarigen, het bevorderen van hun persoonlijke veiligheid en de voorkoming van grensoverschrijdend gedrag t.a.v. minderjarigen.

Door alle vrijwilligers, met uitzondering van de vrijwilligers jonger dan twintig jaar waarvoor de Vlaamse Regering een uitzondering kan voorzien, te onderwerpen aan de controle, het uittreksel periodiek te controleren en de organisaties in de mogelijkheid te stellen om gepaste maatregelen te nemen, wordt vermeden dat personen, die bepaalde veroordelingen hebben opgelopen of een verbod dat hen in contact zou brengen met minderjarigen, nog langer een activiteit uitvoeren waarmee zij in contact komen met minderjarigen. Hierdoor is de maatregel geschikt en vormt het een bijkomende waarborg tegen grensoverschrijdend gedrag, samen met de omzendbrief COL 08/2014 van het openbaar ministerie.

De maatregelen in dit ontwerp van decreet zijn noodzakelijk om minderjarigen te allen tijde te beschermen tegen grensoverschrijdend gedrag en dit op basis van volgende overwegingen:

- Voor het risico op grensoverschrijdend gedrag is het irrelevant welk statuut een bepaalde medewerker van een organisatie heeft.
- Het uittreksel is een statisch document. Gedurende de loopbaan van een medewerker kunnen nieuwe relevante strafrechtelijke veroordelingen hebben plaatsgevonden.
- In de praktijk kunnen lacunes optreden bij de mededeling door het openbaar ministerie (COL 08/2014).
- De organisaties kunnen enkel wettelijk voorziene maatregelen nemen als zij op de hoogte zijn van relevante strafrechtelijke veroordelingen of lopende strafrechtelijke onderzoeken.

Ten slotte zijn de maatregelen ook evenredig ten aanzien van het nagestreefde doel. Voorliggend ontwerp van decreet is van toepassing op bestaande medewerkers die werden aangesteld aan de hand van een overeenkomst, een eenzijdige benoeming of conform de wet van 3 juni 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers. Personen die met minderjarigen werken zullen op een identieke wijze behandeld worden, zowel bij aanstelling als periodiek om de drie jaar. Voor de medewerkers die werden aangesteld vóór de inwerkingtreding van het bestaande decreet, geldt deze verplichting vanaf de inwerkingtreding van huidig

decreet en nadien om de drie jaar. De betrokken organisatie dient dezelfde principes te hanteren bij de interpretatie van het uittreksel als onder het huidige decreet. Het proportionaliteitsbeginsel dient hier als leidraad. Een niet-blanco uittreksel hoeft namelijk geen exclusiecriterium te zijn.

Daarnaast vormt de periodiciteit van drie jaar de balans tussen enerzijds de administratieve drempel en anderzijds de bescherming van minderjarigen. Ook het behouden van de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om voor bepaalde organisaties of sectoren te bepalen dat de controleverplichting niet geldt voor vrijwilligers jonger dan twintig jaar, draagt bij aan de proportionaliteit van de maatregel. Aangezien de kans klein is dat deze vrijwilligers op het ogenblik van hun aanstelling reeds een veroordeling hebben opgelopen, dat zou leiden tot een vermelding op het uittreksel strafregister, en het bovendien vaak jongvolwassenen zijn die in deze organisaties de controleverplichting zullen moeten toepassen, wordt deze administratieve last niet in verhouding geacht tot de bijkomende bescherming die hiermee kan worden gerealiseerd. Er wordt op deze manier vermeden dat de verantwoordelijkheid bij deze jongvolwassenen komt te liggen. Door al het bovenstaande in rekening te brengen, is de maatregel in verhouding met het nagestreefde doel.

Dit ontwerp van decreet bevordert het gelijkheidsbeginsel. Door in een periodieke controle te voorzien, wordt de controle van zowel nieuwe als bestaande medewerkers, op gelijke wijze doorgevoerd.

Daarnaast wordt de uitzondering op de controleverplichting voor vrijwilligers beperkt tot personen jonger dan twintig jaar. De verschillende categorieën medewerkers – bv. werknemers en vrijwilligers - verschillen weliswaar wat betreft de aard van hun engagement en de mate waarin ze zich juridisch verbinden t.a.v. de betrokken organisaties, maar dit verhindert niet dat hun activiteiten, de context en de doelgroep waartoe ze zich richten, weldegelijk identiek of voldoende vergelijkbaar zijn in het licht van de doelstelling van de maatregelen, met name de bescherming van minderjarigen. Gelet op het potentieel zelfde risico tot grensoverschrijdend gedrag, is het niet relevant of de betrokken minderjarigen in contact komen met vrijwilligers dan wel met professionele medewerkers. In het ontwerp van decreet gaat het dan ook om een gelijke behandeling van vergelijkbare situaties.

Het behouden van de delegatie aan de Vlaamse Regering om te bepalen voor welke organisaties of sectoren de controle niet van toepassing is ten aanzien van vrijwilligers jonger dan twintig jaar, behelst een gerechtvaardigd onderscheid. Zoals reeds vermeld, is voor deze jonge vrijwilligers de kans immers klein dat zij op het ogenblik van hun aanstelling reeds een veroordeling hebben opgelopen dat zou leiden tot een vermelding op het uittreksel strafregister. Gelet op het feit dat sancties opgelegd aan minderjarigen ingevolge het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht vooralsnog niet op het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, worden opgenomen, zal dit voor personen jonger dan twintig jaar in veel gevallen blanco zijn. Bovendien zijn in sommige sectoren, zoals bijvoorbeeld het jeugdwerk, in verhouding tot andere sectoren veel minderjarige vrijwilligers actief. De mogelijkheid wordt behouden om een uitzondering op de controleverplichting te voorzien voor die organisaties of sectoren. Omwille van deze

specifieke omstandigheden is het onderscheid tussen enerzijds de medewerkers en de vrijwilligers die twintig jaar zijn of ouder en anderzijds de vrijwilligers jonger dan twintig jaar gerechtvaardigd. De leeftijdsgrens van twintig jaar werd overigens bepaald naar analogie met de overeenkomstige regelgeving in Wallonië.

Budgettaire impact

Het ontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

Het ontwerp van decreet heeft een beperkte weerslag op de lokale en provinciale besturen gezien de aanvraag volledig digitaal en geautomatiseerd kan gebeuren.

Dit ontwerp van decreet is van toepassing op organisaties die vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, met name op organisaties die uitsluiteind in het Nederlands worden geleid en beheerd. Er is voor Brussel dus geen specifieke impact.

Implementatie

Het decreet treedt in werking op 1 januari 2027.

C. Totstandkomingsprocedure

Op **28 november 2025** werd het voorontwerp van decreet een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering.
Op basis daarvan werd advies gevraagd aan:

- de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens;
- de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC);
- de Vlaamse Jeugdraad.

Op **16 december 2025** verstrekte de Vlaamse Toezichtcommissie het advies met nr. 2025/072. De Vlaamse Toezichtcommissie was van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkene betreft, op voorwaarde dat onderstaande elementen bijkomend werden geïmplementeerd. Hierbij wordt aangegeven op welke wijze tegemoetgekomen werd aan deze elementen:

- De VTC wijst op de noodzaak van het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (GEB).

  Het Agentschap Justitie en Handhaving zal een GEB uitvoeren en aan de VTC voorleggen, conform artikel 31 AVG, artikel 58, 1, a), AVG en artikel 10/6, §3 van het e-Govdecreet.

- De VTC vraagt te overwegen om ook de uitzendende instelling van de stagiair geen inzage in de uittreksels te geven en louter te werken met een TTP (*trusted third party*).

De controleverplichting rust in beginsel op de aanstellende organisatie, m.n. de stageplaats, tenzij deze laatste kan aantonen dat de onderwijsinstelling de controle reeds heeft doorgevoerd. Onderwijsinstellingen hebben dus de mogelijkheid om stageplaatsen te ontlasten van een toevloed aan uittreksels. De onderwijsinstelling is hier, naast de stageplaats, het meest geschikt om een beoordeling van de uittreksels te doen aangezien deze kennis heeft van de specificiteit van de betrokken stageplaatsen en dus het best een inschatting kan maken of een stagiair een klaarblijkelijk risico vormt voor de fysieke en psychische integriteit van de betrokken minderjarigen. Het is aan de onderwijsinstellingen om te waken over een onafhankelijke evaluatie van de stagiair, die niet beïnvloed wordt door de voorafgaande inzage in het uittreksel. Bij de aanpassing van het sectorale draaiboek zal dit als aandachtspunt meegenomen worden.

Daarenboven wordt omwille van de potentiële verwarring met de betekenis van een 'betrouwbare derde organisatie' binnen de AVG een aangepaste beschrijving voorzien in het decreet, namelijk 'derde organisatie'. Op deze manier is de Vlaamse Regering vrij in het aanduiden van deze organisatie en oordeelt zij zelf over de nodige vereisten en waarborgen die ingebouwd dienen te worden.

- De VTC merkt op dat de toegang tot de gegevens, in het licht van de controle door de onderwijsinstellingen, streng beperkt dient te worden. De VTC benadrukt daarnaast het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer en een logging van deze toegangen. De VTC wijst er bovendien op dat de betrokken verwerkingsverantwoordelijken de gepaste veiligheidsmaatregelen zullen dienen te nemen met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens.

  De verplichting tot het nemen van de passende maatregelen met het oog op de beveiliging van de persoonsgegevens, gold reeds voor de aanstellende organisaties in hun hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijken en wordt in artikel 5, §3, tweede lid, van het ontwerp van wijzigingsdecreet eveneens van toepassing gemaakt op de onderwijsinstellingen. De onderwijsinstellingen zullen dus zelf dienen in te staan voor het voorzien van gepaste beveiligingsmaatregelen, waaronder o.a. het voorzien van een gepast gebruikers- en toegangsbeheer alsook een loggings- en monitoringsbeleid. Deze verplichtingen kunnen ter gelegenheid van de aanpassing van het sectorale draaiboek worden benadrukt.

- De VTC wijst op de noodzaak van het toevoegen van een uitzonderingsgrond voor het verwerkingsverbod bij de onderwijsinstelling die, indien deze de controle uitvoert, als verwerkingsverantwoordelijke zal optreden.

  De toepasselijke uitzonderingsgrond voor de onderwijsinstellingen is gestoeld op redenen van zwaarwegend algemeen belang zoals vermeld in artikel 9, tweede lid, g), van de AVG en werd toegevoegd in artikel 5, tweede paragraaf, vierde lid van het ontwerp van wijzigingsdecreet. De

redenen van zwaarwegend algemeen belang betreffen de bescherming van kinderen en jongeren tegen grensoverschrijdend gedrag.

De Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) bracht een advies uit op **23 december 2025**. Hieronder worden de belangrijkste elementen besproken en verder toegelicht.

- De SARC merkt op dat het voor vrijwilligersorganisaties zonder formele structuren bijzonder moeilijk kan zijn om aan de opgelegde controleverplichting te voldoen.

  Het ontwerp van wijzigingsdecreet komt hieraan tegemoet door te voorzien in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om een derde organisatie aan te duiden waaraan de controle van het uittreksel kan worden uitbesteed en/of advies kan worden gevraagd. Dit biedt een tegemoetkoming aan organisaties die zich onvoldoende bekwaam achten om te voldoen aan de decretale controleverplichting.

- De SARC heeft haar bedenkingen rondom het vinden van een geschikte derde organisatie die de middelen, capaciteit en ruimte heeft om de taak van de controle van het uittreksel op te nemen of advies te verlenen. De SARC pleit voor één neutrale overheidsactor. Tevens adviseert zij om de mogelijkheid te onderzoeken om een systeem te voorzien waarbij verenigingen enkel te zien krijgen of een medewerker geschikt dan wel ongeschikt wordt bevonden, zoals bij de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) in Nederland. Als suggestie schuift de SARC het Digitaal Verenigingsloket als mogelijke partner naar voren.

  In het ontwerp van wijzigingsdecreet is er evenwel bewust voor gekozen om elke sector de mogelijkheid te bieden om, indien gewenst, afzonderlijk een derde organisatie aan te wijzen. Door de controle toe te wijzen aan een derde organisatie binnen de sector, wordt immers een sectorspecifieke beoordeling van het uittreksel gewaarborgd, die rekening kan houden met de gevoeligheden van de betrokken sector en die vaak binnen een zeer korte tijdspanne kan worden uitgevoerd. Dit komt tegemoet aan de nood van de betrokken sectoren en individuele organisaties om snel te kunnen handelen bij aanstellingen of vervangingen.
  Dit tegenover de VOG in Nederland die gemiddeld na 1 tot 4 weken wordt afgeleverd, met mogelijks zelfs uitlopers tot 8 weken. Een centrale beoordeling heeft onvermijdelijk een langere afleverduur als gevolg, die door de Vlaamse sectoren en individuele organisaties juist als niet wenselijk wordt gezien. Om die reden wordt er in het ontwerp van decreet niet ingegaan op voornoemde suggestie van de SARC.

- De SARC wijst op de risico's inzake informatieveiligheid en de verwerking van persoonsgegevens. Zij pleit ook voor een beknopter uittreksel uit het strafregister.

  Een GEB zal worden uitgevoerd. De informatiestromen van persoonsgegevens zullen worden geanalyseerd waarna concrete

beveiligingsmaatregelen zullen worden aangereikt en desgevallend worden genomen.
Wat betreft een beknopter uittreksel kan worden verwezen naar het federale niveau. Het Wetboek van Strafvordering voorziet namelijk in de verschillende uittreksels uit het Centraal Strafregister die kunnen worden afgeleverd en regelt de vermeldingen hierop. Het behoort niet tot de Vlaamse bevoegdheid om een aangepast of alternatief uittreksel uit het strafregister te voorzien. Op vraag van het Agentschap Justitie en Handhaving heeft de federale overheid reeds aangegeven de mogelijkheden samen te willen bekijken in het kader van de herziening van het Wetboek van Strafvordering. De input van de verschillende Vlaamse sectoren is hierbij echter cruciaal. Gezien het praktisch onmogelijk is om tot overeenstemming te komen omwille van de verschillen in relevantie per sector of soort organisatie, lijkt dit evenwel een onmogelijke oefening.

- De SARC bemerkt de onduidelijkheid die in de praktijk kan bestaan rond de toepassingsvoorwaarde "*op structurele basis rechtstreeks contact hebben met minderjarigen".*

  Hier kan reeds verwezen worden naar de verduidelijking die op pagina's 18-19 van de memorie van toelichting bij het oorspronkelijke decreet werd geboden. Zowel het begrip "rechtstreeks contact" als het criterium "op structurele basis" werden hier reeds toegelicht. De bestaande sectorale draaiboeken zullen naar aanleiding van dit ontwerp van decreet worden herbekeken en aangepast. Het toepassingsgebied zal desgevallend verder verduidelijkt worden.

- De SARC stelt de vraag naar de concrete evaluatie die zal worden uitgevoerd en wijst op de nood aan de sectorale draaiboeken en de nodige ondersteuning die vanuit het Agentschap Justitie en Handhaving hierbij gegeven dient te worden.

  Het Agentschap Justitie en Handhaving staat in nauw overleg met de betrokken sectoren en volgt via afstemming de praktische uitwerking van het decreet van nabij op. Net zoals bij het oorspronkelijke decreet zal het Agentschap Justitie en Handhaving de aanpassing van de sectorale draaiboeken en ondersteuningsinitiatieven mee faciliteren. Twee jaar na inwerkingtreding van het decreet zal in afstemming met de betrokken beleidsdomeinen een nieuwe evaluatie worden uitgevoerd.

  Verder worden de opmerkingen in het advies van de SARC meegenomen naar toekomstige evaluaties van het decreet.

De Vlaamse Jeugdraad bracht op **7 januari 2026** een advies uit. Hieronder worden de belangrijkste elementen besproken en verder toegelicht.

- De Vlaamse Jeugdraad uit haar bezorgdheden rondom het verder informeren en ondersteunen van organisaties die werken met jonge vrijwilligers.

Dit zal verder opgenomen worden met de betrokken sectoren. De sectorale draaiboeken en de kenbaarheid hiervan zullen hierbij een belangrijke rol spelen. Er zal worden gewaakt over een uniform en helder kader dat tegelijk is toegespitst op de betrokken sector. Aan de hand van dit kader zullen organisaties naar best vermogen een beslissing dienen te nemen. De burgerlijke aansprakelijkheid van organisaties voor hun (kandidaat-) medewerkers geldt hoe dan ook. Door de controleverplichting wordt organisaties enkel een bijkomend instrument aangereikt om een zorgvuldige beoordeling te doen. De regels omtrent aansprakelijkheid kunnen in de sectorale draaiboeken bijkomend worden opgenomen.

- De nood en het nut van een ruimer integriteitsbeleid van individuele organisaties wordt met dit decreet verder benadrukt. Dit decreet betreft namelijk een bijkomend hulpmiddel en wordt gezien als één schakel binnen een omvattende aanpak van grensoverschrijdend gedrag. Vanuit Vlaanderen wordt hier reeds sterk op ingezet via het Vlaams actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld, dat 115 acties omvat op vlak van kwaliteit, reactie en preventie. Één van die acties betreft de opmaak van een Vlaams kaderdecreet integriteit grensoverschrijdend gedrag, dat zal voorzien in een overkoepelend integriteitsbeleid grensoverschrijdend gedrag over alle Vlaamse sectoren heen. Het nastreven van een allesomvattend en coherent integriteitsbeleid grensoverschrijdend gedrag blijft dan ook een belangrijke Vlaamse beleidsdoelstelling, los van het bestaan van de controleverplichting.

- De Vlaamse Jeugdraad roept op tot een specifiek model van het uittreksel strafregister dat voorziet in de loutere vermelding van relevante feiten, wat de beoordeling en de privacy door en van jongeren ten goede zou komen. Ook wijst ze op de noodzaak van een snelle, laagdrempelige en digitale aflevering van het uittreksel.

  Wat betreft het specifiek model van het uittreksel, kan verwezen worden naar de redenering zoals hierboven uiteengezet m.b.t. de opmerking in het advies van de SARC. Daarnaast vindt sinds midden 2025 de aflevering van een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering vrijwel meteen na aanvraag plaats. De FOD Justitie heeft namelijk voorzien in een automatisatie van onderliggende processen. Op 6 augustus 2025 vond er een automatisering plaats van de verplichte controle door de lokale politie van de eventuele voorlopige hechtenis van de persoon wiens uittreksel strafregister wordt opgevraagd, die voorafgaand aan het afleveren van het uittreksel moet gebeuren. De controle gebeurt sindsdien automatisch bij de aanmaak van het uittreksel door een rechtstreekse verbinding tussen het Centraal Strafregister en de databank van de penitentiaire instellingen. Hierdoor kon de duurtijd van het afleveren van het uittreksel door de gemeenten significant worden teruggeschroefd.

- De Vlaamse Jeugdraad ziet een rol weggelegd voor het Verenigingsloket als het gaat over het opladen van het uittreksel. Volgens de Vlaamse Jeugdraad zou het Verenigingsloket kunnen dienen als centrale plek waar alle verenigingen en lokale besturen hun administratie, inclusief uittreksels,

kunnen beheren. De Vlaamse Jeugdraad verwijst hierbij naar verschillende adviezen, waarin wordt gevraagd om één Vlaams digitaal systeem uit te werken waar vrijwilligers hun uittreksel kunnen opladen en een neutrale derde de beoordeling maakt. Een alternatief zou volgens de Vlaamse Jeugdraad zijn om een automatische koppeling tussen het Verenigingsloket, het bevolkingsregister en het strafregister te installeren, waardoor de administratieve last voor de betrokken organisaties drastisch zou dalen.

In het verleden werd de piste via het Verenigingsloket reeds verkend. Ook een rechtstreekse koppeling met het Centraal Strafregister werd al beperkt onderzocht. Het Agentschap Justitie en Handhaving is bereid samen met de betrokken actoren te bekijken wat mogelijk is en hier verdere stappen in te zetten om de administratieve drempel voor organisaties zo klein mogelijk te houden. Deze werkwijze zou geen aanpassingen aan dit decreet vereisen.

- De Vlaamse Jeugdraad stelt ten slotte dat de maatregel een grote impact op jongeren en organisaties heeft, waardoor een degelijke monitoring en evaluatie noodzakelijk is. De Vlaamse Jeugdraad vraagt een eerste evaluatie na één jaar en daarna driejaarlijkse impactonderzoeken, met betrokkenheid van alle relevante actoren en sectoren.

  Het Agentschap Justitie en Handhaving zal een nieuwe evaluatie uitvoeren twee jaar na de inwerkingtreding van dit decreet. De concrete uitwerking hiervan zal in afstemming met de betrokken beleidsdomeinen gebeuren.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

De artikelen in dit ontwerp van wijzigingsdecreet hebben zowel betrekking op gemeenschapsaangelegenheden als gewestaangelegenheden aangezien de artikelen van toepassing zijn op organisaties die onder de bevoegdheid vallen van de Vlaamse Gemeenschap, dan wel het Vlaams Gewest, afhankelijk van de sector waarin een organisatie zich bevindt.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Aangezien de organisaties, die gevat zijn door het decreet dat gewijzigd wordt, kunnen vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap maar ook onder de bevoegdheid van het Vlaams Gewest, heeft dit ontwerp van decreet betrekking op zowel gewest- als gemeenschapsaangelegenheden.

Artikel 2

Artikel 2 voorziet een wijziging in het opschrift van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het Strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers. Het woord "nieuwe" wordt opgeheven om het in overeenstemming te brengen met de wijziging die voorzien wordt in artikel 3.

Artikel 3

Dit artikel voegt een periodieke controle van het uittreksel strafregister, als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, in. De organisaties, die gevat zijn door de bestaande controleverplichting, moeten elke periode van drie jaar een nieuw uittreksel van hun reeds in dienst zijnde medewerkers of medewerkers waarmee samengewerkt wordt, controleren. Organisaties dienen in een eigen systeem te voorzien waardoor het uittreksel uit het strafregister van elke medewerker uit de organisatie om de drie jaar wordt opgevraagd en gecontroleerd. Hierdoor worden organisaties in de mogelijkheid gebracht om het onberispelijk gedrag van hun medewerkers, ook na aanstelling, te controleren.

Indien noodzakelijk, kunnen aan de periodieke controle bepaalde gevolgen ten aanzien van de betrokken bestaande medewerker gekoppeld worden, in het licht van de bescherming van minderjarigen. Organisaties worden namelijk in de mogelijkheid gesteld om maatregelen te nemen wanneer zij door het periodiek controleren van het uittreksel op de hoogte zijn van gepleegde feiten waarbij het belang van minderjarigen in het gedrang komt. Bij de interpretatie van het uittreksel en de eventuele vermelde feiten wordt, conform artikel 3 van het decreet, met enkele zaken rekening gehouden. Een niet-blanco uittreksel hoeft geen exclusiecriterium te zijn.

De maatregelen die genomen kunnen worden, bestaan uit het voeren van een louter gesprek met de medewerker, de opzegging van de overeenkomst, maar ook in een eventueel ontslag om dringende redenen. Elke organisatie dient hierbij de eigen juridische mogelijkheden met betrekking tot de betrokken medewerker na te gaan. Hiervoor wordt onder andere gekeken naar de wet betreffende de arbeidsovereenkomsten, het arbeidsreglement… Het proportionaliteitsbeginsel wordt hierbij gehanteerd. Er dient benadrukt te worden dat een ontslag om dringende redenen, voorzien in artikel 35 van de wet betreffende de arbeidsovereenkomsten, slechts in uitzonderlijke gevallen kan worden toegepast. Het dient hierbij te gaan om 'de ernstige tekortkoming die elke professionele samenwerking tussen de werkgever en werknemer onmiddellijk en definitief onmogelijk maakt'. De bewijslast zal rusten op de partij die de dringende reden inroept. Het is dus van cruciaal belang dat de organisaties hierbij een zorgvuldige afweging maken.

Een bijkomende controle van het uittreksel bij gegronde indicatie zal mogelijk blijven. Om aan te sluiten bij de voorziene periodieke controle van drie jaar wordt het woord "opnieuw" vervangen door het woord "bijkomend".

Het zesde lid van dit artikel voorziet in een afzonderlijke regeling inzake de controleverplichting bij stagiairs. De toepassing van het huidige decreet leidt er met name in de praktijk toe dat de stageplaatsen een bijkomende administratieve taakbelasting ervaren om de vele uittreksels op te vragen, dat sommige stageplaatsen overspoeld worden door uittreksels en dat stagiairs vaak per school- of academiejaar meerdere uittreksels dienen te laten controleren. Om hieraan tegemoet te komen, hebben de onderwijsinstellingen de mogelijkheid om zelf de controle door te voeren. Door de onderwijsinstellingen de mogelijkheid te bieden om in te staan voor de controle van de uittreksels van alle stagiairs die bij hun instelling een opleiding volgen en in het kader daarvan een stage zullen lopen op een welbepaalde stageplaats, zullen stagiairs slechts eenmaal per school- of

academiejaar een uittreksel moeten voorleggen. De onderwijsinstellingen interpreteren de uittreksels zoals de betrokken stageplaats dit zou uitvoeren en houden het specifieke werkdomein van de stageplaats voor ogen. Diezelfde werkwijze wordt niet alleen voor stagiairs maar ook voor duaal lerenden mogelijk gemaakt. De duaal lerenden bevinden zich immers in ongeveer dezelfde situatie als de stagiairs. Ze zijn ingeschreven in een onderwijsinstelling en gaan door middel van een overeenkomst in het kader van duaal leren aan de slag bij een werkplek waar ze op structurele basis rechtstreeks contact hebben met minderjarigen. De onderwijsinstellingen kunnen zelf de controle doorvoeren voor die duaal lerenden waarvoor ze mee een specifieke opleidingsovereenkomst hebben gesloten. Als de duaal lerende op basis van een deeltijdse arbeidsovereenkomst aan de slag gaat bij een onderneming, staat enkel de onderneming in voor de controle.

In het zevende lid van dit artikel wordt de mogelijkheid voor de aanstellende organisaties om advies in te winnen bij een derde organisatie ingevoerd. Deze derde organisatie dient door de Vlaamse Regering te worden aangeduid. De wijziging komt tegemoet aan de vraag vanuit sommige organisaties om ondersteuning bij de beoordeling van niet-blanco uittreksels te voorzien. Aan de hand van deze mogelijkheid kunnen de organisaties die bijvoorbeeld veel met vrijwilligers werken, ervoor kiezen om advies te vragen aan een organisatie door de Vlaamse Regering aangeduid voor de uittreksels die een moeilijke beoordeling met zich meebrengen. Daarnaast wordt eveneens de mogelijkheid ingevoerd om de controle van het uittreksel uit het strafregister volledig uit te besteden aan een derde organisatie, aangeduid door de Vlaamse Regering. Deze mogelijkheid is bedoeld om de organisaties, die zich niet voldoende bekwaam achten om de controle uit te voeren, te helpen om de decretale verplichting na te komen.

De derde organisatie waaraan de controle werd uitbesteed, kan op haar beurt advies inwinnen bij andere derde organisaties. Ook deze organisaties dienen te worden aangeduid door de Vlaamse Regering. Zo zou in het geval van een lokale jeugdwerking bijvoorbeeld een koepelorganisatie kunnen worden aangeduid als derde organisatie, die op haar beurt advies zou kunnen inwinnen bij een intermediaire organisatie. Omwille van de sectorale eigenheid, wordt de aanduiding van een derde organisatie en het bepalen van de modaliteiten met betrekking tot de adviesvraag en uitbesteding overgelaten aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering zou ervoor kunnen opteren om deze aanduiding door te delegeren aan de functioneel bevoegde ministers. Door deze aanpak wordt flexibiliteit geboden aan de sectoren, terwijl de fundamentele waarborgen inzake betrouwbaarheid en rechtszekerheid behouden blijven.

Om te voldoen aan het principe van minimale gegevensverwerking (artikel 5, eerste lid, c), van de Algemene Verordening Gegevensbescherming) wordt ten slotte bepaald dat de uittreksels uit het strafregister die in het kader van deze mogelijkheid worden gedeeld met de derde organisaties, dienen te worden geanonimiseerd.

Artikel 4

In het eerste lid van dit artikel wordt de termijn waarin de betrokken medewerker reeds een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering heeft voorgelegd aan de organisatie waarin hij wordt aangesteld, aangepast. Deze termijn wordt in overeenstemming gebracht met de periodieke termijn voorzien in artikel 3 van het ontwerp van wijzigingsdecreet. Medewerkers zullen, wanneer zij in de periode van drie jaar voorafgaand aan de aanstelling binnen dezelfde organisatie reeds een uittreksel hebben voorgelegd en toen effectief werden aangesteld, geen uittreksel meer moeten voorleggen. Zij zullen dit opnieuw moeten voorleggen wanneer hun periode van drie jaar, vertrekkende van het laatst voorgelegde uittreksel ten aanzien van de organisatie, verstreken is.

Daarnaast dient de aanstellende organisatie geen controle meer uit te voeren indien deze reeds door de onderwijsinstelling werd gedaan, op basis van de mogelijkheid vermeld in artikel 3, zesde lid van het decreet.

In het tweede lid van dit artikel wordt de delegatie aan de Vlaamse Regering om te bepalen voor welke organisaties of sectoren de controle, vermeld in artikel 3 van het decreet, niet van toepassing is op de medewerkers die aangesteld zijn conform de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, beperkt tot de vrijwilligers die op het ogenblik van hun aanstelling jonger zijn dan twintig jaar. Voor deze leeftijdsgroep is de kans namelijk klein dat het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, reeds vermeldingen bevat, aangezien sancties die ingevolge het decreet van 15 februari 2019 betreffende jeugddelinquentierecht worden opgelegd aan minderjarigen, vooralsnog niet op het uittreksel worden vermeld. Daardoor zal het uittreksel voor personen jonger dan twintig jaar vaak blanco zijn. Bovendien zijn in sommige sectoren, zoals bijvoorbeeld het jeugdwerk, in verhouding tot andere sectoren veel minderjarige vrijwilligers actief. Daarom wordt de mogelijkheid behouden voor de Vlaamse Regering om voor deze sectoren of organisaties een uitzondering op de controleverplichting te voorzien. Indien van deze delegatie gebruik wordt gemaakt, wordt de controleverplichting ten aanzien van vrijwilligers jonger dan twintig jaar voor de betrokken organisaties of sector als het ware opgeschort. Van zodra de vrijwilliger de leeftijd van twintig jaar bereikt, zal de controleverplichting van toepassing zijn en onmiddellijk doorgevoerd worden.

De besluiten van de Vlaamse Regering die zijn opgemaakt ter uitvoering van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het Strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, blijven van kracht voor zover zij niet strijdig zijn met de bepalingen van dit decreet. De Vlaamse Regering past deze besluiten zo nodig aan of heft ze op om ze in overeenstemming te brengen met dit decreet.

Artikel 5

Er wordt een rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens toegevoegd voor de onderwijsinstellingen die op basis van artikel 3, zesde lid van het decreet, de beoordeling van de uittreksels uit het strafregister van stagiairs die bij hun

instelling een opleiding volgen, op zich nemen om de stageplaatsen te ontlasten. Zij zullen immers, wanneer zij van de mogelijkheid vermeld in artikel 3, zesde lid van het decreet, gebruik maken, dezelfde persoonsgegevens verwerken als deze die normaliter door de aanstellende organisaties worden verwerkt.
Voor de derde organisaties wordt er geen rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens ingeschreven aangezien deze organisaties enkel geanonimiseerde uittreksels uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering zullen verwerken.

Artikel 6

In dit artikel wordt een overgangsbepaling voorzien voor drie categorieën medewerkers.

Ten eerste betreft dit de medewerkers die vóór de inwerkingtreding van het decreet van 3 juni 2022 werden aangesteld. Deze medewerkers hebben immers nog geen uittreksel uit het strafregister moeten voorleggen, aangezien zij op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet van 3 juni 2022 reeds tewerkgesteld waren en de oorspronkelijke controleverplichting enkel gold bij de aanstelling van nieuwe medewerkers.

Ten tweede betreft dit de medewerkers die na de inwerkingtreding van voormeld decreet werden aangesteld, maar van wie de aanstelling inmiddels meer dan drie jaar geleden heeft plaatsgevonden. Ook voor deze medewerkers is tot op heden geen periodieke controle uitgevoerd.

Ten derde betreft dit de vrijwilligers die krachtens voormeld decreet uitgezonderd waren van de controleverplichting maar ingevolge dit decreet wel onder de controleverplichting vallen.

Om de driejaarlijkse periodieke controle ten aanzien van deze categorieën te laten aanvangen, bepaalt dit artikel dat de controleverplichting onmiddellijk na de inwerkingtreding van dit decreet van toepassing wordt. De betrokken medewerkers dienen bijgevolg binnen drie maanden na de datum van inwerkingtreding van dit decreet een uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, voor te leggen dat op het ogenblik van voorlegging maximaal één maand oud is. Vanaf het ogenblik van deze voorlegging vangt de termijn van drie jaar voor de periodieke controle aan.

Artikel 7

Dit artikel behoeft geen verdere uitleg.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Getekend door:Zuhal Demir (Signature)
Getekend op:2026-02-09 15:40:26 +01:0
Reden:Ik keur dit document goed

Zuhal DEMIR